

**VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN HET GENERAAL DIACONAAL DEPUTAATSCHAP (GDD)
GEDURENDE DE PERIODE SEPTEMBER 2009 TOT SEPTEMBER 2010**

SAMENVATTING VERSLAG

In opdracht van de synode, in samenspraak met de diaconieën heeft het GDD:

- Leiding gegeven aan het Diaconaal Steunpunt (DS) en dit steunpunt metterdaad terzijde gestaan. Het DS bleek (uit o.a. de vele gestelde vragen aan het DS en vaak druk bezochte bijeenkomsten) een nuttig en nodig advies- en assistentiecentrum voor de diaconieën. De per 1 januari 2009 aangetreden Diaconaal Consulent (DC) Derk Jan Poel is sinds 1 januari 2010 in vaste dienst en geeft dagelijks gestalte aan het DS.
- Contact onderhouden met de Gereformeerde Diaconale Organisaties (GDO's) door o.a. te overleggen over de relevantie van hun producten en de meerwaarde van hun bestaan voor de kerken en kerkleden. Dit om zeker te stellen dat de rond € 1.300.000,- die dit jaar vanuit de kerken naar deze instellingen vloeit conform de instructie van de Generale Synode besteed worden. Met het oog op de handhaving van een gereformeerde basale zorgstructuur is verdergaande samenwerking tussen de GDO's bepleit.
- Visievorming ontwikkeld. Dit om het diaconaat af kunnen te stemmen op de veranderende maatschappij en kerk en het gericht te houden op haar vaste bijbelse oogmerk. Uitgevoerd onderzoek leverde een scherper beeld op van de huidige (diaconale) situatie. Het GDD ontwikkelt visie op de positie van het diakenambt t.o.v. de ouderling en de gemeente. Een notitie hierover wordt voorbereid en zal aangeboden worden aan de GS Harderwijk 2011.

Waar mogelijk is het bovenstaande gebeurd in overleg met TUK, GHZ, DVN en aanpalende deputaatschappen.

Met het deputaatschap OOG zijn de besprekingen gestart om de mogelijkheid en wenselijkheid van integratie te onderzoeken.

VERSLAG

In de verslagperiode is het GDD elf keer in vergadering bijeengewest. Daarvan zijn twee bijeenkomsten gedeeltelijk door de Christelijk Gereformeerde Diaconale Deputaten (CGK-DD) bijgewoond. Ook heeft het GDD twee ontmoetingen gehad met het deputaatschap Ondersteuning Ontwikkeling Gemeenten (OOG).

Daarnaast is in kleiner verband overleg geweest al dan niet met andere instanties zoals zorginstellingen, De Verre Naasten (DVN), Centrum voor Samenlevingsvraagstukken (CsSv-GH Zwolle), Theologische Universiteit Kampen (TUK) e.d. Voorts is studie verricht en zijn zonedig acties ondernomen. Een aantal deputaten heeft het door CvSv georganiseerde symposium 'Kerk in de samenleving' bijgewoond.

OPDRACHT VAN DE GS ZWOLLE-ZUID 2008 (zie voor volledige opdracht de acta)

De hoofdopdracht van het GDD is om diakenen ondersteuning te bieden bij hun werk en om namens de diakenen contacten te onderhouden met zorginstellingen op gereformeerde grondslag. Dit mondt uit in drie clusters aan taken:

I Adviseren en assisteren van de plaatselijke diaconieën (voornamelijk door gebruikmaking van het Diaconaal Steunpunt (DS)) wat aan subtaken met name oplevert:

1. plaatselijke kerken/diaconieën advies geven over hun diaconale werkzaamheden;
2. diakenen bekwamen in hun taken door middel van voorlichting, informatieverstrekking en toerusting.

II Het verantwoord omgaan (o.a. op financieel gebied) met aan de kerken gerelateerde zorginstellingen, met als voornaamste subtaken:

1. het bevorderen van een goede relatie tussen diakenen en gereformeerde hulpinstellingen o.m. door regelmatig overleg met deze instellingen;
2. plaatselijke kerken/diaconieën adviseren over het geven van financiële steun aan hulpverlenende instellingen;

3. het nemen van initiatieven als kerken in binnen- en buitenland als gevolg van rampen in nood komen te verkeren.

III Visievorming

Studie maken van onderwerpen die van belang zijn voor een bijbelse en actuele visie op de taak en werkwijze van de diakenen, diaconieën en het diaconaat van de gemeente.

Voorts is een inspanningsverplichting gevraagd tot integratie met het nieuw opgerichte deputaatschap Ondersteuning Ontwikkeling Gemeenten (OOG) en is in algemene zin om samenwerking gevraagd.

Voor de uitvoering van zijn werkzaamheden maakt het GDD gebruik van een beroepskracht. Daartoe is per 1-1-2009 aangesteld Diaconaal Consulent (DC) D.J. Poel. Hij bemant het DS, waar diakenen persoonlijk, via telefoon, mail of website terecht kunnen voor informatie en advies. Voor een aantal taken maakt hij gebruik van vrijwilligers.

VOORTGANG UITVOERING OPDRACHT GS ZWOLLE ZUID

BELEIDSPLAN/PRIORITEITEN GDD/DS 2008-2011

Op basis van de synodeopdracht heeft het GDD een beleidsplan vastgesteld voor de periode tot aan de eerstvolgende synode. Hierin zijn prioriteiten aangegeven en zowel GDD als DS ontlenen er hun jaarplannen aan.

Naast de operationele taken van het DS en de jaarlijks terugkerende onderwerpen zoals de beleidsgesprekken met de GDO's is ook in deze periode met name aandacht gegeven aan het handhaven van een basale zorgstructuur in de GKv, de positie van het diakenambt t.o.v. de ouderling en de gemeente, verdergaande samenwerking met andere partijen binnen de kerkelijke dienstverlening en sterkere bewustwording van de diaconale functie van de gemeente zelf, binnen en buiten de kerk. Het beleidsplan is desgewenst te lezen op www.diaconaalsteunpunt.nl.

ADVIES EN ASSISTENTIE VAN DE PLAATSELIJKE DIACONIEËN

Sinds 1 januari 2009 is D.J. Poel als DC werkzaam bij het DS. Het GDD waardeert zijn werk en de samenwerking tussen het GDD en hem is prima. Dit geeft dermate vertrouwen voor de toekomst dat zijn tijdelijke arbeidscontract per 1 januari 2010 omgezet is in een vast contract. Een commissie uit het GDD begeleidt hem in zijn functioneren.

De separaat verstrekte jaarrapportage van het DS geeft een uitgebreid overzicht van de werkzaamheden van het DS en laat zien dat het steunpunt in een behoefte voorziet. Het belang ervan wordt ook buiten de GKv opgemerkt.

HET VERANTWOORD OMGAAN MET AAN DE KERKEN GERELATEERDE ZORGINSTELLINGEN

Namens de diakenen voert het GDD tenminste eenmaal per jaar een beleidsgesprek met de volgende organisaties: Accolade Zorggroep, De Driehoek, Eleos, dit Koningskind Luisterpost/Bralectah, SGJ, Sprank en De Wegwijzer. Als experiment, om contact met de werkvloer te houden, zijn Accolade Zorggroep en dit Koningskind op locatie bezocht, terwijl de andere organisaties zoals gebruikelijk in Zwolle zijn ontvangen. Omdat het goed is bevallen, zal het bezoeken van twee GDO's per jaar voortgezet worden.

Het GDD beoordeelt vervolgens, mee op grond van de aangeleverde (financiële) beleidsstukken of een aangevraagd quotum voldoet aan de criteria die door de GS Amersfoort 2005 zijn vastgesteld. Voor het jaar 2010 heeft het GDD alle GDO's die om een bijdrage van de kerken vroegen een quotum toegekend, zij het dat in een paar gevallen er minder is toegekend dan gevraagd. Het betreft De Driehoek, dit Koningskind, LPB, SGJ, Sprank en De Wegwijzer. In totaal gaat het om een bedrag van ongeveer €1.300.000 dat de diakenen aan deze organisaties afdragen na de aanbeveling van het GDD.

Uit vragen en opmerkingen van diaconieën bespeurt het GDD een afname in solidariteit ten aanzien van de landelijk opererende GDO's. Sommige diaconieën blijken liever diaconale doelen in de directe omgeving te willen steunen en dat gaat dan ten koste van de landelijk opererende GDO's.

De nog niet complete notitie 'Steun en Toekomst' die in januari 2009 door het GDD is vastgesteld, is gebaseerd op de criteria die sinds de GS Amersfoort 2005 gehanteerd worden, maar houdt meer rekening met ontwikkelingen binnen de organisaties en in de GKv. Daarmee heeft de validatie van de subsidievragen een kwaliteitsverbetering ondergaan. Deze notitie is nu aangevuld met een bestuurlijk/financieel hoofdstuk met kwaliteitseisen waaraan een steunaanvrager moet voldoen. Ook wordt aandacht besteed aan beslisregels voor steunaanvragen door nieuwe landelijke diaconale initiatieven. Voorts is een stappenplan vastgesteld. Dit stappenplan maakt zowel aan het GDD als aan steunaanvragers duidelijk hoe het traject beoordeling steunaanvraag verloopt. In het najaar 2010 zal de notitie naar verwachting definitief worden vastgesteld en is dan na te lezen op www.diaconaalsteunpunt.nl.

Met CGK-DD is bekeken of de beide deputaatschappen een meer met elkaar overeenstemmend giftenbeleid kunnen ontwikkelen. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig te zijn en tot op heden is dat nog niet gelukt. Wel is tot ieders tevredenheid gezamenlijk het beleids gesprek met SGJ gevoerd met als gevolg dat ook het volgend gesprek gezamenlijk gevoerd al worden.

Zowel CGK-DD als het GDD constateren dat kerkleden in toenemende mate hulp zoeken bij seculiere organisaties. Toch meent het GDD dat ook in de toekomst behoefte zal blijven bestaan aan een basale zorgstructuur voor kerkleden gericht op eerste opvang, verwijzing, ondersteuning na verwijzing, ondersteuning van mantelzorg, netwerken en ambtelijke zorg rondom zorgvragers. Op initiatief van het GDD is een projectgroep vanuit De Driehoek, dit Koningskind en De Wegwijzer o.l.v. een projectmanager in februari 2009 gestart om de mogelijkheden van zo'n basale zorgstructuur te onderzoeken. Het onderzoek is afgerond met als resultaat dat bovengenoemde drie organisaties momenteel geen mogelijkheden zien tot verdergaande integratie teneinde een basale zorgstructuur op te zetten. Wel zien de drie organisaties meerwaarde in goede onderlinge samenwerking en hebben daartoe een samenwerkingsplan opgesteld. Zo zal de onderlinge verwijzing beter worden geregeld en zullen gezamenlijke projecten worden opgezet. Als verbindend element hierin ziet het GDD een rol weggelegd voor het Kerkmaatschappelijk Werk (KMW) van De Driehoek. Het KMW wil een laagdrempelige basisvoorziening creëren voor psychosociale vraagstukken die zich binnen een kerkelijke gemeente aandienen. De Driehoek is inmiddels met deze nieuwe afdeling gestart. Het GDD volgt de ontwikkelingen op dit terrein.

VISIEVORMING

De uitkomsten, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek naar de taken en competenties van diakenen in de GKv ('Leidinggeven aan Liefdewerk', mei 2008, zie www.diaconaalsteunpunt.nl) hebben ertoe geleid dat het GDD fundamenteeler na is gaan denken over de ambtsstructuur en het profiel van de diaken met als doel een vertaalslag naar praktische handvatten voor diakenen. Een eerste resultaat is de quickstart voor beginnende diakenen die aan de (geheel vernieuwde) website van het DS is toegevoegd. Het aantal respondenten uit het onderzoek blijkt overigens te laag om op een betrouwbare manier de huidige diakenen in categorieën in te kunnen delen. Bekeken wordt nog of uit de gegevens van het onderzoek via verdere analyse bepaalde trends te halen zijn, waar het GDD mee aan de slag kan.

De publicatie van het ontwerp nieuwe kerkorde (Werkorde) met de gegeven mogelijkheid daarop te reageren is mede een impuls geweest voor het GDD om zelf een notitie over het diakenambt te ontwikkelen en die aan de GS 2011 Harderwijk aan te bieden. Dit naast de inbreng die het GDD daarover kan hebben in het project 'kennis van de kerkelijke werkvelden' van de regiegroep van TUK/GHZ/OOG.

Over het thema 'diaconaat en duurzaamheid' is een werkgroep gevormd i.s.m. met DVN. OOG en CGK-DD laten zich daarin ook vertegenwoordigen. De gesprekken hebben tot nu toe een nog sterk oriënterend karakter. Het onderwerp is breed en bewustwording vraagt om een langdurig proces, maar het GDD/DS is vooreerst uit op een korte notitie met een praktische insteek geschikt voor diakenen. In het najaar 2010 wordt dit verder besproken, ook op deputatenniveau met CGK-DD.

ONDERZOEK MOGELIJKHEDEN INTEGRATIE MET OOG

In deze periode heeft het GDD tweemaal een ontmoeting georganiseerd met OOG. Deze bijeenkomsten waren nog voornamelijk verkennend van aard: kennismaking met elkaar en elkaars werkvelden, de overlap en eigenheid van OOG en het GDD. Uitgesproken is dat het belang van de kerken en de ondersteuning die daarvoor nodig is voorop moeten staan bij de samenwerking. Daaruit dient voort te vloeien welke vorm van samenwerking er het beste bij past. Op bureauniveau is goed onderling contact en overleg. In het najaar 2010 zal dit organisatorisch gestructureerd worden met als uitgangspunt: elkaar versterken.

SAMENSTELLING DEPUTAATSCHAP SINDS APRIL 2010

<i>primi</i>	<i>afredend</i>	<i>secundi</i>
A. Bruijnis, Zwolle	2017	J.P. van Buuren, Zwolle
C. van Dusseldorp (s), Capelle a/d IJssel	2011	G.J. Slotman, Zwolle
H. Geertsema, Zwolle	2011	
S.M.R. de Graaff-Hoekstra, Hattem	2014	
L.G. v.d. Heide, Boerakker	2017	
W. Kleefman, Wildervank	2011	
G.J. Koop, Wezep	2017	
J. Los, Amersfoort	2017	
J. Serier, Groningen	2020	